

Kansengelijkheid: hebben jij en ik het over hetzelfde?

Tekst
Steffie Bom,
hoofd- en
eindredacteur De VBS

Een kindje uit de klas van mijn dochter heeft een motorische ontwikkelingsstoornis en mijn buurmeisje is hoogbegaafd. Twee straten hier vandaan staat de Voedselbank die het mogelijk maakt dat ook de minst bedeelde jongeren een gevulde broodtrommel mee naar school kunnen nemen. Nog eens een straat verder staat een expertise- en behandelingscentrum voor jongeren met een licht verstandelijke beperking gecombineerd met ernstige gedragsproblemen. Voor al deze jongeren willen we gelijke kansen, toch?

Ik denk dat iedereen volmondig 'ja' antwoordt op deze vraag en toch vraag ik me af of we in het huidige maatschappelijke debat over kansengelijkheid allemaal hetzelfde uitgangspunt hebben. Waar de een spreekt over gelijke kansen voor kinderen uit sociaal-zwakkere milieus, heeft de ander het over gelijke kansen voor kinderen met leer- en gedragsproblemen of met een lichamelijk en/of geestelijke beperking. En vallen hoogbegaafde kinderen buiten het debat omdat zij gelet op hun IQ betere kansen zouden hebben in de maatschappij? En ten opzichte van wie moeten bepaalde leerlingen meer kansen krijgen, ofwel wie is precies de peer group? Dé standaardleerling bestaat niet. En dat een vwo-leerling beter zou zijn dan een vmbo-leerling zegt meer over de culturele mindset van veel Nederlanders dan over kansen(on) gelijkheid.

Een definitie van kansengelijkheid is die van het voorkomen en/of opheffen van invloed van achtergrondkenmerken zoals opleidingsniveau en inkomen ouders, culturele achtergrond en gezondheid. Ik vind het een passende definitie, mede omdat deze goed inzichtelijk maakt wat het verschil is tussen kansengelijkheid en talentontwikkeling. Talentontwikkeling gaat over het laten aansluiten van het onderwijs bij de ontwikkeling van de leerling waar nodig via maatwerk. Voorkomen moet worden dat de aandacht vooral uitgaat naar het laatste (talentontwikkeling), terwijl het eerste (voorkomen en/of opheffen van invloed van achtergrondkenmerken) net zo belangrijk is. Wel vereist het een andere aanpak en andere kwalificaties.

Maar welke definitie we ook gebruiken en over welke kansen we het ook precies hebben, in het maatschappelijk debat lijkt kansengelijkheid een wensdroom voor de toekomst. Hét antwoord op de scheefgroei in Nederland die ervoor moet zorgen dat we allemaal een prettig leven leiden. Helaas zit de wereld zo niet in elkaar. Er zullen altijd personen zijn die bijvoorbeeld meer geluk of een betere fysieke gesteldheid hebben dan de ander. Beleid kan dit niet wegnemen, solidariteit kan de kansenongelijkheid die hieruit voortvloeit wel verlichten. Het ontslaat het onderwijs niet van haar plichten. Het wil alleen maar zeggen dat we het met de hele maatschappij moeten doen. 🌱

